

Az Atlasz-cédrus kálváriája

Nálam nem okozott „elképedést” *Haraszthy László* legújabb irodalmi alkotása, amely az Erdészeti Lapok 2001. márciusi számában a 84. oldalon olvasható. Évek óta gyűjtögetem a személyéhez kapcsolódó vagy tőle származó, lapokban megjelent és karrierjét formáló/támogató „bugyborékolásokat”.

Szinte nevetséges, ahogyan *Haraszthy* úr kioktatja az EMBERISÉG-et, mert szerinte „nem tanult az eddigi telepítgető kedvének gyalázatosan negatív hatásaiból”. Ilő lenne tudni és beismereni, hogy a világ számos országában – a „telepítgető kedvű emberiség” – nagy kiterjedésű, százezer hektárokat kitevő erdőket telepít és nem *faültetvényeket létesítenek*, mint ahogyan azt az európai sötétzöldek hangoztatják.

Az Atlasz-cédrus telepítését vállaló erdészek nem fogják kivonni magukat a felelősség alól, mert vállalt munkájukra alaposan felkészültek és hisznek elhatározásuk erdőgazdálkodási és nemzetgazdasági hasznosságában.

Gyakorlati ismereteim alapján valom, hogy egy olyan fafaj honosításáról van szó, amely a hazánkban egyre gyakoribbá váló szélsőségesen száraz időszakok közepette is létezésre, fejlődésre képes, talajjavító képessége pedig kiváló, növekedési erélyben sem marad el az eddig tenyésztett fenyőfajok mögött, esztétikai tulajdonságai pedig kimagaslóak.

Nem lehet egyetérteni azzal a kitétel-lel, hogy a gazdasági haszonvételt a közjóléti, természetvédelmi funkció váltja fel. A tények ennek a fordítottját mutatják. Csaknem egész Európára fenyegető súllyal nehezedik az *energia-válság*. A magyarországi lakosság számottevő része már nem képes a nélkü-

lözhetetlen energiahordozók (földgáz, szén, elektromos áram) díját/árát megfizetni, de még a tüzelőanyag-telepeken is magasba szökött a tűzifa ára. A természetvédelmi területek növekedésével és a fatermelési moratóriumok kiterjesztésével nem csökkent, inkább megnőtt – főleg a települések közelében – a lakosság kényszerhelyzetéből adódó, illegális fakitermelések mértéke. Számítani kell arra, hogy fentiek okán és az erdőtelepítések megtorpanása miatt az ország erdőszültségi arányának csökkenése is bekövetkezhet. Ezért pedig – elsősorban – a természetvédelemnek kell viselni a következményeket.

Számos, önmagát „nagy” természetvédőnek nevező személy – köztük diplomások is – hajlamosak az erdészeket azzal vádolni, hogy tönkretették a magyar erdőket. Tényleges példákat alig vagy egyáltalán nem tudnak felhozni, de a vádak visszautasítására – az erdészeknek – nincs szükségük, mert fenti állításokat maguk a természetvédők cáfolják a leghatásosabban. Ugyanis „tönkretett” erdőkből miként lehetett volna tíz nemzeti parknak nevezett és a legmagasabb fokozatú védelem alá vont területeket az erdőgazdálkodástól „*elcsaklítani*”?

Végezetül, de nem utolsósorban, szólni kell a „különösen értékes *dolomit kopárok*”-ról, a nemkívánatos fekete fenyők eltakarításáról és a fenyőültetvények eltüntetéséről, amely kérdésekről a bírált cikkben olvashatunk.

Véleményem, hogy a kopárok nem mint természetes úton keletkezett területek jöttek létre. A szomszédos és közeli déli országokban jó fél évszázada kezdtek el a magyarországinál sokkal

nagyobb kiterjedésű kopár területek beerdősítését. Köztudott, hogy a számos háború okozta elszegényedés és a gazdasági válságok kényszerítő hatásai nyomán szaporodott el *Dél- és Közép-Európa* országaiban a kecske- és juhállomány. A szabályozatlan és mértéktelen legeltetés következményei a „különösen értékes” kopárok.

Ami pedig a jégkor előtti időkből az utókor számára megmaradt *pilisi len* (*Linum dolomiticum* Borbás) védelmét illeti, az a pilisi erdészek érdeme, mert nem engedték, nem tűrték a minden növényre a legnagyobb veszedelmet jelentő kecskelegeltetést.

Majd' hatvan évvel ezelőtt áhítattal hallgattuk *Ágfalvi Imre* főerdőtanácsos, szakiskolai igazgatónk több alkalommal megismételt mondanását, miszerint az erdőnek három fő ellensége van:

a *kecske*, mert ha szárnyai lennének, lelegelné a torony tetejéről a gombot;

a *farkaskutya* (németjuhász), mert hangtalanul hajt s ennek okán minden vadat el tud fogni;

a *kiránduló*, mert felelőtlenül eldobja a csikket vagy ott, és akkor is szalonnát süt, ahol és amikor nem szabad.

Kiegészítésként csaknem mindig hozzáfűzte, hogy azt az erdészt, aki kecskét vagy farkaskutyát tart: el kell bocsátani.

A mögöttünk hagyott fél évszázad alatt bizonyára megjelentek újabb erdőellenségek is (pl. tehergépkocsisok), s hová kellene sorolni azokat, akik a fekete fenyők eltakarításáért, a „fenyőültetvények” eltüntetéséért buzgólkodnak, az Atlasz-cédrus és más exóták honosítása ellen nemzetieskednek?!

Csányi Sándor
erdész

Kopár táj Franciaországban

Ugyanaz 11 év múlva cédrus telepítéssel. Fotó: dr. Tóth János